

Een schoone en klugtige historie van den jongen Jacke; die zijns vaders beesten wagte in 't veld : en van den kluyzenaar die 'er kwam om Jacke te kastijden.

<https://hdl.handle.net/1874/360637>

zer.

Pl. A

BM
Kot. VI, A. 14

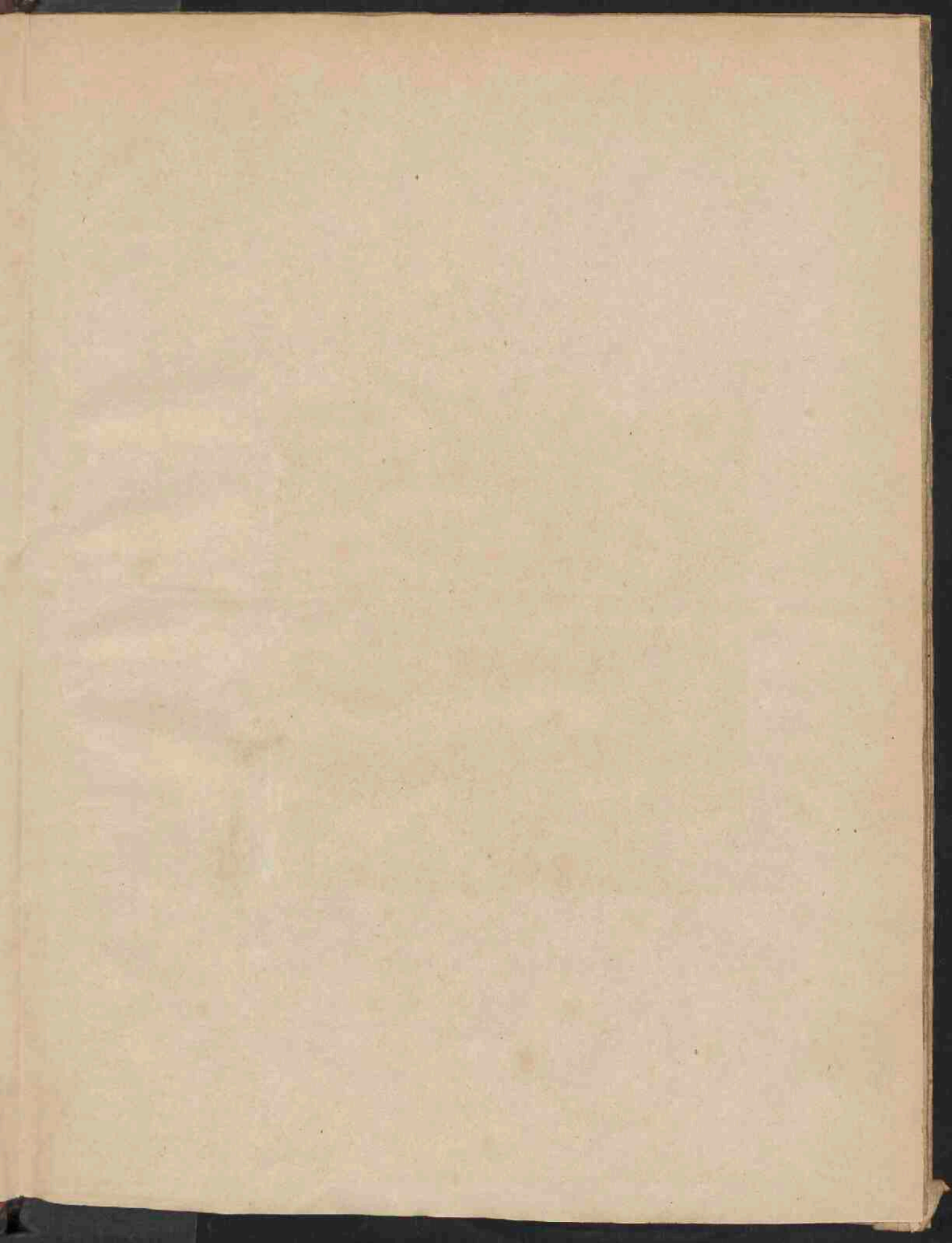
De tyd en heeft noyt weghgenomen

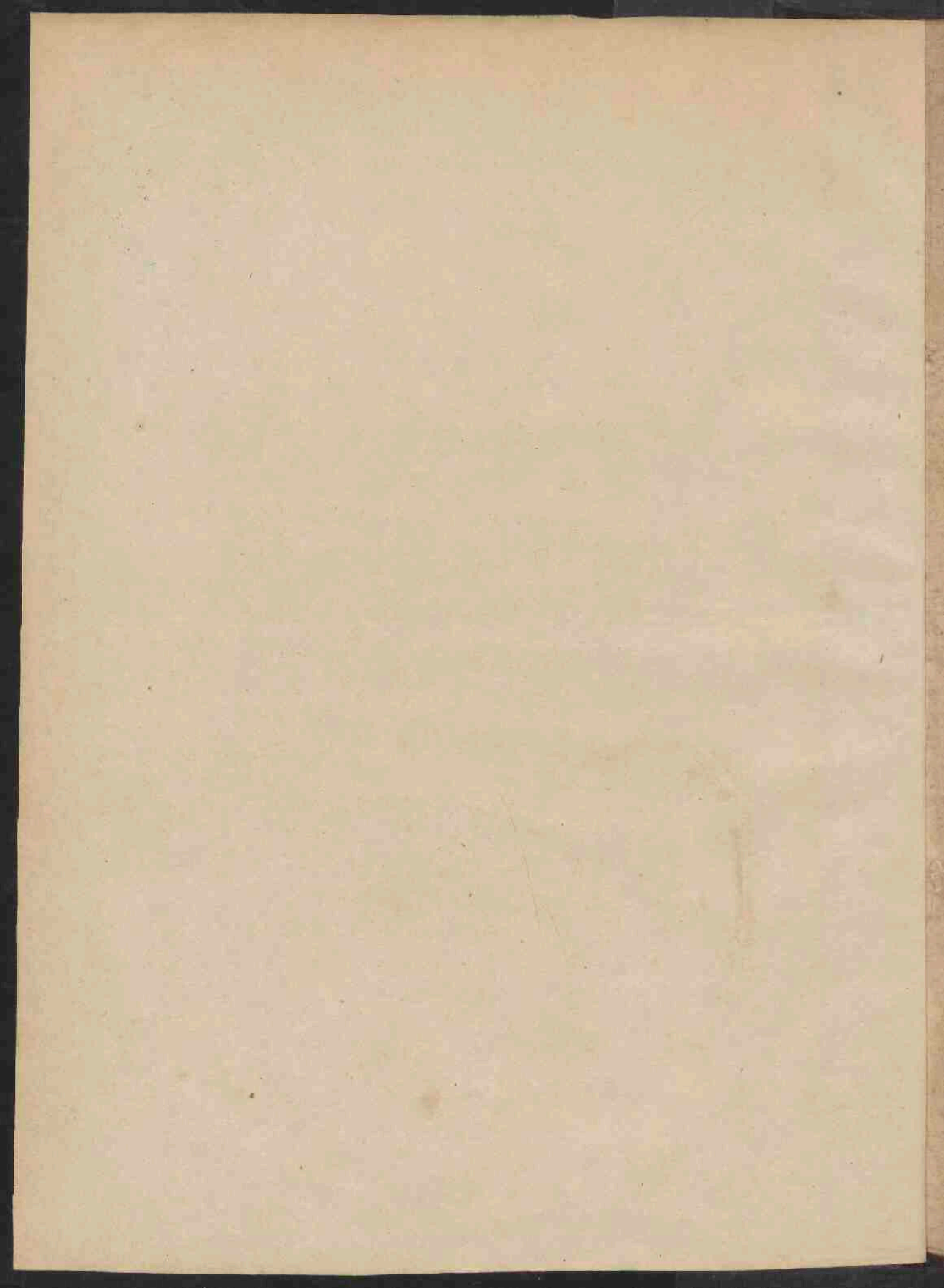
So blinckt hun deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

Een schoone en Klugtige
HISTORIE

Van den

JONGEN JACKE;

Die zijns Vaders Beesten wachte in 't Veld.

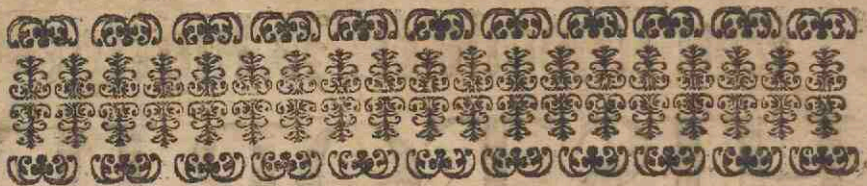
En van den Kluyzenaar die 'er kwam
om JACKE te kastijden.

Is zeer genoeglijk om te Lezen.

TOT AMSTERDAM,

By JOANNES KANNEWET, Boekvercooper in de Nes,
in de Gekroonde Juchte Wybel.

P R O L O G E.

GODT die ons heeft gemaakt
Van slijk der Aarden, en heeft gestaakt,
In ons den Geest des Levens, om ons te zetten
In 't Aardsche Paradijs zonder letten,
Om daar te leven onzen gezetten tijd,
En van daar te komen in 't Eeuwig jolijt,
't Welk verbeurt heeft ons Eersten Vader,
Om 't welk wy in druk moeten leven allegader,
Dus heeft hem Godts Zone moeten verkleenen,
Om ons weder te brengen uyt dezen Weenen,
Waarom hy ter Wereld Mensche is gekomen,
Om te halen dat den Duyvel hadde genomen,
Ende heeft den bitteren Dood voor ons gestorven
Om te beteren dat 'er was bedorven,
Hy wilze alleen brengen ten Hemel binnen,
Die na zijn talen hooren ende verzinnen.

Dat woonden een Hupsman in zijn Land /
 Die met veel Ueiden wel was bekant /
 Hy hadde drie Wijfs / d' een na den anderen /
 In Proesse van teyden agter malbanderen /
 Deze Man hadde by zijn eerste Wijf / Een Zone die stout was van bedijf /
 En ook na der Wereld uptgeven / Zo was hy in arghhep wel bedjeben ;
 Van zijn Vader was hy zeer bemind / Maar van zijn Stief-moeder niet een twint ;
 Want zy hadde op hem een groote njd / Den Jongen sonden zy geen profijt /
 Want wat ze hem gaf / was 't Dinken of Eeten
 't Was van de snoosste dat men mogt weeten /
 Ende daar toe had hy 't niet half genoeg / Zy dede Jache groot on-geboeg /
 En alle dat kwaad dat zy vermoegte / Altijd dat Jache toe-broegte /
 Zy dede al dat zy koste na haar verlangen ; Zy wilde Jache wel zien gehangen.
 Opeen teyd was zy gezeten / By haeren Man om Dinken en Eeten /
 Ende zepde ; Ik bidde wel liebe Man Doet degen Jache upt mijnen gespan /
 Hy is zo arg / zo slim van dagen / Wilt hem by een ander beraden /
 Die hem dwinget ter deugden graden.

Doe zepde de goede Man Godt weet Ik geene doen al u gereet :
 Maar hy is al te Jong boozwaar / Ik moet hem houden nog wel een Jaar /
 Zo zal hy sterker gewozden zijn / Ende meer winnen met minder pijn /
 Zy weet dat ons kneegt heeft sterk geweld /
 Die ons Besten wagt op 't Veld /
 Hy zal blyven t' hupp om Werken zeer /
 Ende Jache zal die Besten boozt meer
 Dyrben te Velden en daar op wagen / Zo en derf dy op hem niet agten.
 Stief-moeder. Liebe Man dat's wel gedaen /
 Zo laat Jache van met de Besten gaan /
 Smozgens vroeg zeer wel gemoed /
 Dreef Jache zijn Besten met spoed / Te Velde / het dogt hem wizen goed /
 Hy was zeer blyde ende zant hepden /
 Hy dreef zijn Besten ende Schapen beyden /
 Dat hy in Dalen kwam / Daar hy goede Weyde vernam /
 Daar zijn Besten hadden planteyt van eeten /
 By een Berge daar hy was gezeten /
 Dragt hy upt 'er Malen zijn Eeten boozt /
 Maar als hy 't zag werb hy gestoozt /
 Want het was snode ende luttel tweed / Zo stak hy 't tweed op zonder gebeert /
 Want zulken Eeten was hem niet lief gecal /
 En zepde mijn Stief-moeder doet my Dasten al /
 Om my ppopet te maaken en smal.
 Ws Jache dus zat kwalijk gemoed /
 Kwam daar een Oud Man van Zinnen byed /
 Zijn haard was grys / wlt was zijn Paar /

Ende zepde Godt' bewaard u van dyuk en gebaar /

Hebby niet t' Eeten ik heb honger groot /

't Zp van Dlees / van Kraas of van Brood ;

Jacke. Zyt wellekom vriend' als nu Godt' weet /

Tot zulke spyze als ik heb geceed /

Dies verblpde de Oude Man / Ende Jacke trah zyn Eeten dan.

d' Oude Man. Doen gluk hy zieten ende maakten goed Chier /

En zep gy hebt my gecept zo minnolp hier /

Dan u Spyze dat u Godt' moet betalen / En ik zal 't u loonen zonder falen /

Ik zal u weder geven dyle schoone dingen /

Neemt dat gy wilt / Godt' zal 't u gehingen.

Jacke. Eenem Boge te hebben dat 's myn verlangen /

Om Vogels te schieten erde te vangen.

d' Oude Man. Eenem Boge zal ik u geven / Die zal duuren al u leven /

Gy zultcr met raken daar gy op zult minken /

Het zp krapen / Ruffchen / ofte Dinken /

Ende als gy te Voerle schiet met boozzinnen

Zo zultp schieten tot op die pinnen : Als gy zelsd de Boge heb in u hand :

Daar niemand anders en zal 't doen in 't Land.

Jacke. Doe loeg Jacke ende zepde also

Had ik nu een Pype zo waar ik byo.

d' Oude Man. Een Pype zultp hebben van groot virtupt

Die met 'er. Muzijk zal hebben geluyd /

Zo wie dat de Pype zal hooren wie dat hy zp

Die zullen moeten Danffen / en wezen by /

Die en zal hem zelven niet konnen bekieren

Hy zal moeten Danffen ende byzugd hantieren /

Wesfen zullen maaken een bergadere Ende zullen u volgen als haer bewaarders

Wt byzlyk spjngende als zp t' Hupward gaan

Dat zult gy beoinden van nu booztaan ;

Du zegt wat zal de derde zyn.

Jacke. Ik en bekeer niet meer op dit termyn

Ik heb genoeg myns lebeng tyd / En dank u zeer met solyt.

d' Oude Man. Ik hebber u geloost dyle te schliken

Die zultp hebben / dlees laat djaeshepd zinken

Dus zegt wat gy begeeren zult.

Jacke. Ik zal u zeggen weest wat gedult /

Ik heb een Stief-Moeder van mijn vertellen

Fel en kwaad als de Dypbel van der Heilen /

Ik wil als ze begind te flaren / Datze een Scheet moeste laten barer

Dat het alle die plaatze doorhlinke.

d' Oude Man. Wanneer zp sellijk op u ziet oft winke

Dan zalze zo-beginnen te blazen / Datze van schaamte zal meenen te razen /

Et al die 't hooren zullen hem verzielen / Adieu haerd wel / ik moet gaan.

Jacke. Godts bewaerling moet u bystaan /

En by die alle dingen hermag / Deschermt u Dagt ende Dag.

d' Oude

d' Oude Man: Godt loong u zeyde d' Oude Man
 Ende schepde van den Jongen Jache dan.
 d' Authear: De Sonne daalde / den Dag gink ondere,
 Jache ging Pijpen 't was om hooren wondere,
 Om hem kwamen al zijn Beesten verzamten
 Hem volgende tot dat zy kwamen
 In zyns Vaders Hof / Danssende ober al /
 Daar hy elk beschikten in zyn Stal /
 Doe gink Jache daar zyn Vader was gezeten /
 In die Zale om zyn Ahondmaal te Eeten /
 En zep : Gafst my Eeten ik ben heel versmaged
 Van honger / Ik heb die Beesten gewagt /
 Ende gezet en zonder Spijze tot 'er Dagt /
 Doe byah hy van eenen Capoen een Bout
 Ende gaf dat Jache met moede slout /
 Dat spret de Stief-Moeder boben maten /
 Zy zag op Jache met selle gelaten /
 Mer dien liet zy een groote Scheet / Dat 't klank wijd ende breed /
 Zo dat zy loegen al die daar waren /
 Om dat upt haar poozt zulk een Scheet kwam gebaren /
 Van schaamte wozden de Moeder rood Zy wilde wezen ober een myle groot
 En zy Jache wat wy nu hooren moeten /
 Die koleur was zeer wel geschooten /
 Daar daar was Steenen nog Vieren kloot /
 Doen zuyze op Jache niet moede groot /
 Terstond haar een ander Scheet outgink /
 Het dogt haar te wezen wonder dink /
 Moeder zep Jache ende zag haar van dwers /
 Wilje praten zo praat en houze Keers // toe
 Die Stief-Moeder was gram en vol zozgen:
 De Vader zep gaat weg men zal u hoopen;
 Houd toe u boyze 't gelag is betaald /
 Gy en zult niet geben is 't dat 'er wat saald
 Laat in den Ahond kwam daar logieren /
 Een klupzenaar die men bede veel Chieren /
 Om dees wil bleef hy ook om slapen daar /
 Dus klaande hem de Douden met gebaar /
 Al dat haer geschied was van Jache kwaan /
 Zeggende : Jache is een boef in den vleden graad /
 Hy doet my leed ende groot on-gerief /
 In beschaamtheit doet hy my groot gekief /
 Ik en deef u niet zeggen dooz schaamte /
 Doe my geschied is zo grooten blaamte /
 Van Jache den Jonge boebe sel
 Ik bidde kaffid en staat hem wel /
 Ik zal 't u loonen / wild my gelooven was

Ik zal u geven een Krage / Goben dat /
Ende Geld in u Bosze / om te bidden hoorz mp /
Gaet op 't Welb / en corrigeert hem byp /
Ende slaat hem dog kreupel en laam /
Hy doet mp veel schamen hy maakt mp gram /
Hy dunkt dat hy kan Coberen /
Daarom als hy is luyten onder de Loberen /
Met eenen Spken-stok wild hem dan raken /
Dat hem de Lenden mogen kraken.

De Kluzenaar. O waarde Drouw en wildd niet zozgen /

Ik zal hem eer den Dag van Mozzgen /
Ten Abond zal komen na mijn vermeten /
So kastijden dat hy nau en zal weten /
Op zyn Doeten of 't Hoofd te staan /
Wel aan zepze wild daar op slapen gaan :

Des Mozzgens als Jache den Dag vernam

Hy met zyn Beesten te Velde kwam
Die kluzenaar gink na hem om zoeken
In Bosschen / Velden en hoeken /
Daar hy vand hem ontrent der Depde
Oyphende zyn Beesten na goede Depde
Ende zepde tot Jache / gy boede rebel
Zegt mp nu met kotte Woorden wel /
Daarom doet gy u Moeder die naede Drouwe
Dus veel lydens maare in houtwe
Dat ik u nu zal kleunen zo menighhoutwe.

Jache. Wat ou / wat zal hier gebeuren

Myn Moeder is wel en zonder treuten
Daarom wildd dan behyben mp /
Om te schieten ? zo schiet by ?
Ende ander dingen die ik heb onthoutwen
Onder de Dooznen willet aanschoutwen
Daar zit een Vogel die ik wil schieten
Die kluzenaar zepde en laat u niet verdzieten
Laat mp dog zien de kansse bin /
Doen schoot Jache met den Doge sijn /
Ende geraakte den Vogel dat hy viel dood /
Doen slep de kluzenaar met haafte groot
Den Vogel halen / het was zyn kansse /
Jache speeld op 't Pysen dat hy moest danse
Zo geringe als hy te Dyppe hoopde gaan
Als een dal Wan was hy gedaen /
Hy slyp en danste rond ontrent / Dan d' Dooznen werd hy heel geschend /
Het Bloed hem alle zyn Lijf of slep
Ende scheurden zyn Kleederen / dies hy deerslyk vlep /
Sijn houzen / zyn rok / zyn kappe mede

Ende dat hy aan hadde ter zelver stede?
 Dat hy nautwe zyn Hutg-pot konde bedekken?
 Diens Jache loeg en bestond te gekken /
 Hy danste in Doozen / die zyn Lpf vol gaten
 Maakte la 't Waizgt in Handen zonder af-laten /
 Om gratie dat die Klupzenaar zeer bad /
 Houd op ik ben dog van Bloeden also mat
 Ik heb zo lang gedanft ik duge booz sterben plat?
 O gode Jache houd stille u Pype / Want ik zo zeer van Bloede zype?
 Ik en zal u misdoen in geenien tyde /
 Jache zepde / gaat dan aan d' ander zyde
 Van de Doozen / zo blijf ik on-gesmeeten /
 Doen kwam hy met zyn on-gereeten /
 Ende kwam geloopt als een die dul // was
 Of een die van hoopen al smul / was /
 Dit dat zyn kleederen zo waaren gereeten /
 Ende zyn Del van Doozen deur-beten /
 Zyn heet was vol druk en lyden / En zag op hem ten zelven tyden /
 Dies de Klupzenaar beschaamt liep na Jachens hups /
 Dit zleade de Dronwe wierd heel confus /
 Ende zep : Van waar komdy dus mismaakt?
 Eplaat ! zeer kwalijch was ik geraakt /
 By Jache u Zone zonder ozalen /
 Die Duppel van der Hellen moet hem halen /
 Met dien kwam die goede Man /
 Doen zeppe oat Wyl / goede Jan /
 Wat heeft u liebe Zone gedaan /
 Hy wil den armen Klupzenaar dooden gaan /
 Benedicte zepde Jan / wat is hier geschied /
 Hebt gy van Jache dit verdyet /
 Segget my dog zonder verbedden /
 Ja zep de Klupzenaar / de Duppel moet hem geledden /
 Onder de Doozen heeft hy my doen Dassen wyt /
 Met dood toe met bezwaren gekryt /
 Doen zep die Vader 't waare zonden groot /
 Had u mijn Zone zo gedood /
 Die Klupzenaar zep ik en kost my onthouden niet /
 Zo zoetelijc ging zyn Pype zlet.
 Als van Jache den Woond vertram /
 Hy met 'et Beesten e' Duppward kwam /
 Zo hy gewoonlijc te doens plag /
 En hy kwam ook in zyns Vaders gelag /
 Zyn Vader tiep hem doen terstond :
 Du zegget Jache ende doet my hond /
 Wat hebdy den goerden Klupzenaar gedaan :
 Dat hy dus veel Wonden heeft ontfaan

Wader

Maer ik zal u zeggen de waarheid plat /
Ik peep op mijn Pijpe en hy danste wat /
De Vader zepde die Pijpe moet ik hooren /
Doe sprak die Klupzenaar / ó Wylend verhooren
Ik bid u dooz Godt laat dat niet geschien /
Ende wyank zijn Hande deertlyk niet dien /
Zeggende : Wiltjt immers hooren / Zo bid ik u wild u niet flooren /
Ende wil'd my met kloozden binden zaan /
Van eenen Post om te blyden staan /
Ik weet 't zal myn zyn pyne groot / Moet ik Danffen te blyden dood.
Van een Post met sterke Zeelen /
Vonden zy den Klupzenaar ik en magt niet heelen /
In 't midden der Zaler daar menig zat /
Van der Cafelen met de Weerd en at /
Dat Volk loeg zeere ende gingen hallen /
Du en zal de Klupzenaar immers niet ballen :
Tot Tache zep de Vader nu wel an / Pijpt nu byj als een Man /
Tache zepde : Vader ik zal doen u bebel :
Ik zal u maken vzeugd ende spel /
Dat dat gy om neder te leggen /
De Pijpe gebied ik en zal niet weder zeggen /
Als Tache zyn Pijpe gluk openbaren /
Zo liepen zy alle die daar waren /
Ende lieten haar Eeten haar Dinken baren :
Ende gingen Danffen / en liden en lieten /
Zy en konden haar zelven niet bestieren /
Ende liepen al Danffende upt 'er Hallen /
En waaren zom ober den Dozzel geballen ;
Van een Deure / eenige bielen in 't Bier plat ;
Zyn Vader loeg ende hadde genugten zat /
Dat 't Volk zo Danffen te gader /
Doe kwam dat Wyf van Tachens Vader
Wi Danffen volgde deze een paatlyk /
Fellyk zende op Tache faarlyk /
't Elkens als ze op hief haren steert /
Zo lietze baaren eenen grooten beert /
Zo luyde dat 't elk verham /
Died zy doen in groote fchaamte kwam /
Die Klupzenaar had hem by na dood verhaft /
Zo Danfte hy met zyn Hoofst regen den Post /
Ende die Zeelen wyeben hem zo zeer dan /
Dat het Bloed tot veele plaatzen upt ran /
Ende Tache ley met de Pijpe op Straate /
Zy volgden al Danffende met blyden gelate /
En liepen also dikke ter Poozten upt /
Dat zy ober malkanderen bielen met groot geluyt /

De Naburen die daar woonden ontrent / Hebben haar daar heenen gevent /
 Elk ince den komer te laten / Sommige waaren te Bedde in slapens staten /
 Zp woeden upt 't flape gewekt terfcond
 En liepen ter Straten upt goed rend ;
 Sommige liepen ter Straten Moeder-naacht
 Daar zy om werden besehaamt gelaacht
 Zo dat 'er berfmaade menig Man en Wif
 Die met bzuugden Dansten zonder gehif /
 Sommige waaren lam ende en honden niet gaan
 Dog op haer Beenen en honden zp staan /
 Die kluwamen ook Gauffen zonder dugt /
 Op Panten op Doeten / den Cers in de Lugt /
 Doen zepde die Vader houd op als pp wilb
 Laat u Pypen dog weer zyn gestild /
 Certwyle dat Spel ten besten is gedaen
 Want 't is 't genueghlyke Spel zonder waan /
 Dat ik hoorde in zeven Jaren /
 Maar de Klupzenaar gink kwalijk gebaren /
 Als al dat Daessen was gedaen / Sp kwade lekker was zyn vermaan /
 Ik doe u dagen booz 't Geestelyk cryt /
 Booz den Officiaal al den ik siegt
 Siet een Dypdag dat pp zyt pzyent
 Of pp zult mp weder maaken content
 Booz mijn schade ende booz mijn snerte / Ik en passer niet op een herte /
 Ik ben reede zonder zogen
 Al zoude den Dypdag roekomen Mozen /
 Den Dypdag kwam zo pp hoord
 De Klupzenaar en Stief-Moeder waaren gestoord
 Zp wilden tegen Gacke gaan ten reaten /
 Daar waaren vergadert Hghen en Slegten.
 Menig Man elk na zynen staate
 Die Officiaal gink ziten 't zijnder bate
 Veel zaken waaren daar te doene / Elk begeerde zyn zake te spoene
 Zo wel van Plesters als van Klecken /
 Sommige gingen met Testamenten werken
 Ende ook van schoon Drouwten die binnen der Weeken /
 In donker waaren gebeld ende gesteecken /
 Elk brogt daar zyn zaken boozt / Om van den Officiaal te zyn gehoord /
 Ook kwam daar deze Klupzenaar gerag
 Ende Gackens Stief-Moeder met haer gekrag /
 Ende zepde mijn Herr ziet hier nu Mynen Zoone aller Doeben gru /
 Hp heeft mp gewogt zo zwaren leed /
 Met Magromantien wyd ende byed /
 In Montpellier ofte in ander Steden / En is zyns gelijke ver staat mijn reden /
 Ende zepde verstaat mine zaken / Hp kan Coberen ende wonder maaken /
 Boozt heeft ze zo gedaen als de dwaazen

Want zy gink doe met 'er Cers blazen /
Ende liet menigen grooten Ojeet / Dat loogen zy alle wyd ende byed /
Som zeyden Dyou tempert u Wat / Schaamt u hier t' ontsteeken zulken Dat
Die Officiaal sprak tot 'er Dyouwe dan
Zegt booz u aanspraak nu hier van /
En latet speeken daarom niet / 't En zal u zyn tot geen verdyet
Maar zy zoyde booz ander trak / Ofs zy een Woord niet meer en sprak /
Van schaamte was zy heel verbaast /
Doe sprak de klupzenaar als een die raast /
Tot Jache gy zyt een Boebe jonk / Afgetrokken van eenen goeden tronk /
Verstaat Heere het groot gebal / Dezen jongen Boeben wil ons kwellen al /
Maar Heere gy meugt hem kastjden /
Hy heeft een Pype die u zonder vermijden /
Zal Dansfende en Springende maaken / Dat u zal dunken die dood te smaken
Die Officiaal die sprak dat moet ik hooren dan /
Dat vyeugd die Pype maaken kan
Doe zepde de klupzenaar dat moet Godt verbieden /
Dat dit meer zoude geschieden
Booz dat ik van hier ben gegaan / Of anders moet ik den dood ontfaan.
Doe zep die Officiaal zonder vyezen Pyp op Jache laat ons byzigh wezen /
Ik wil hooren of zal worden gedaan / Als die klupzenaar my doet vermaan
Jache Deep en liet dzoef heyd baren / Ende dede al Danssen die daar waren
Die Officiaal ley op / en d' ander neer / Ende Dansste al omme zeer /
Dat hy zyn Scheenen siet vol gaten /
Het dogt hem te zyn niet zeer goed / Ende riep tot Jache met ootmoed:
Pype niet meer / maar weest dog sijn Dat Did ik u byzenbelijgh om Godes wil
Doen zepde Jache tot elken daer /
Ja 't dat gy my hier wilt loven in 't openbaer
Dat gy my niet doen zult kwaad nog confus
Maar laten my gaan zo ik kwam van Huys /
Ik zal mijn Pypen laten staan / Ende niemant en zal meer d'zulk ontfaan /
Daen riepen zy al gemeynlyk / Ende beloofden hem al te doen cecrepenlyk /
En booz zyn zake ook te begten
Die Officiaal ende de Zommenaar boozwaer
Met blydschap de Stief-Moeder en de klupzenaar
Scheyden van daer ik zeyt u klaer / Met grooten haat en heyd boozwaer
Om dat ze haer leed niet en konden weyken /
En zo met regt daer waeren upt gestreeken /
Zonder te zyn gewoken van dien /
Ja nog beschaamt booz alle Dien /
Maarom zy daer booz dezen zaken sael /
Zo dat de Moeder boozet wierd en sel /
Want zy geen remedie en koften vinden /
Bad dat d' Waerde Jache moegt verfinden /
Booz de groote beschaamtheyd die hy deden /
Booz alle Menschen en t' elken steden

In Steden / In Dozen / In alle Plekken /
 Dat men alle die Wereld met haer zag gekken
 Die merkte den Klupzenaar met goeden abbyze
 Daar dat hy daar was gebzagt op den Hze /
 Ende zag ter Wereld geen beter taad /
 Van te vertrekken zyn 'er klupzen waard /
 Om bezyd te zyne van al zulken mishijf /
 Want van Hups men dikwils lyd ongeryf /
 Hy heeft gedagt met goede belliberatie
 Niet langer te beyden om te schoutwen blamatie /
 Van daar te vertrekken was zyn opzet /
 Sonder geleide / Paspoort / of Trompet /
 Ende is zo gesehepen zonder vertragen /
 (Die hem in Hups houd / word byuten niet geslagen)
 De Stief-Moeder merkende dezen astogt Is verschijkt geweest en heeft gedogt
 Hoe datze Tacke mogt byngen in Weenen /
 Al bond zy haer zelven staande alleene /
 Zy vergat nochtans niet haer looze practijken
 Om Tacke te dwingen zonder bezwijken /
 Hem byngende ziate Cathalijnen rade
 Of aan Jan Daders kerke zonder genade.
 Om dat hy als een Heib daar t' zynne blame
 Zy dagte mogten wagten de Schapen in de Maake
 Zo moet ik ziten in groote eeren
 Want Tacke met zyn Rudder niet te Hups en zou heeren /
 Om die tot effectien te mogen byngen / kreeg zy zo langer zo meerder betlengen /
 Om de zake te leggen ter Executien /
 Oberdagt in haer zelven met aller astutien /
 Hoe ze vooz den Balsoutw mogt exheberen
 Haar klagte / ende die plat uyt pronuncieren /
 Sonder let te verzwippen of omme gaan:
 Zo moogt men Tacke terstond in Hzeven slaan /
 En hoozt byngen tot scherper Examinate
 Daar na ter Justitie genade of gratie /
 Op dat andere zonanige zonden behiteren
 Van Tacke haer spiegelen zoude zonder cesserren
 Want hy spiegelte hem zagte ik zegt u bloot
 Die hem mag spiegelen aan een anders dood /
 In dees propoosten en diend geen langer behalen
 Van na den Balsoutwe te loopen zonder salen
 En mijn klagte te doene zwaer en seck
 Ik en twijfse niet 't en zal zyn al klink-werck.
 Stief-Moeder. Godt groet u Heer Balsoutw Eertwaerdige Heer
 En al u gezelschap zonder verzeer /
 Geern had ik u gesproken te dezer instantie /
 Van zaken wezende van groote Impoztantien /

Wanklebende den Lijven van een Mensch misdagig /
 Dus home ik tot u / zijt dog Heer beradig /
 Van den welken ik moet klagen de booghheid /
 Die hy my doet dooz zijn Schalkhe looghheid /
 Zo dat hy my beschaamt met alle eere: Dooz Lehen / klecken tot elken keere /
 Welken my doet zulken gevoten pijn
 Dat my t' elken de Woud dunkit op mijn Lippen te zijn /
 Wj ik dikwils van mijn zelven ben in onmagt :
 Dus Edel Heere doet wraak ober mijn klagt /
 Op heeft my gedaen zulken djoefheid groot /
 Zo dat hy wel tweerdig is te sterben de Woud /
 Want hy is den Schalk der Schalken ziet / Dus verlost my dog upt dit verdyet /
 Erwaerdige Heer zonder eenig toeben.
 D. Baljou. Dhouwken wie is 't die u dus doet bedzoeben /
 Naat my dat weeten met hozt vermaan /
 Zo mag ik hem terstond in d' Hzerd slaan /
 Ende zo regte hooren de zaken /
 En van uw' Weder-partje hooren d' uptspraken /
 Die Stief-Moeder sprak met booghheid dooztreeten /
 Het is Jache mijn Zoone ik doe u weeten /
 Die my zo lastig bald tot elken keere /
 Dus wild my dog verlossen genadigste Heere /
 Van degen Boebe in Schalkheid kwaan /
 Want hy bald my zo rebel ende opstwaan /
 Dat 'er Godt geklaagt moet wezen / Dus weest my dog behulpig in dezen /
 Wj een Heere getrouw ende rechtbeerdig /
 Want hy bald my schampig ende ontweerdig /
 De Baljou zepde ik versta wel d'Intentie /
 Dus zal ik hem gaan zoeken / ende een straffe Sententie :
 Zal ik ober hem geben zonder sparen :
 Die Stief-Moeder sprak hoord mijn verklaren /
 Heer Baljou / en mijn wel verstaat /
 Het is best dat gy niet my gaat / t' Onzen Hupje met uwer Magten /
 En hem daar heymelijch verwagten / Tegen dat hy home van 't Weld /
 Met onze Schapen / dit wojd u gespelt / Van my al schepn ik een slagte welpen /
 Wel ik zal om uwen kommer te stelpen /
 Sprak de Baljou / dus gaat booz / ik zal u volgen /
 Ende leeft boozt gerust onverbolgen /
 Want ik zal hem berlecken mag ik lehen /
 Dat hy zijn Ouders niet meer / ik zeg zonder sneben /
 Overlast boen en zal tot geener spatie /
 De Stief-Moeder gaande na haar habitatie /
 Sprak tegen haar zelven met blyden gelate /
 Ik wensch 't wojd gewroken tot mijner bate /
 Van deze Boebe tot mijn zamblassen /
 Ik wensch hy doet niemand meer Danssen /

Want hy zal hoop ik deur mijn begrepen?
Levende in zijn Gragt klinkmen met zijnder Pypen?
Zo dat ik hoorje leden zal als die verwaande; Wola hy komt ginder gasinde/
Gelyk ik wel dagte / doen ik hem vermaande-
Mer zijnder Kudde / dus moet ik zwypgen/
Want anders mogt hy 't verstand kypgen/
Ede zoude hem upt 'er wegen maaken/
Best spreek ik hem aan met zoete spraken/
Zo en zal hy 't verstand niet merken
Want hy is een van de Schalkie klerken
Ende Schalk is hy in alle zijn betwiden
Ik ga hem pwaarts best upt zinden/
Tot dat die Balsou is binnen die Kasse/
Wel Tacke hoe is 't? hoe zdy te passe/
Wild my dat uptien zonder Neugen/
Ik zoude nog wel sprak Tacke meugen/
Goede dikke Dappe of Doek-wepten-hyp/
Of let anders ik zegget hyp/
Want ik van Dage niet en heb gegeeten
Dus wild my wat geben / want het is ober Doen/
Wel / maer gy moet nu eerst een boodschap doen
Die ik u bevelen zal zonder galape/
Dat is dat gy moet gaan ter Warde spape/
En halen Meel zonder toeben
Want ik zoude geerne bakken zonder siocken
Dus wild 'er u heenen rassen als een Man/
En als gy weder kom zo zuldy dan/
Hwen Buph vol eeten zonder floutwen
Tacke sprak om vrede te hantwen/
Zo zal ik my ter Meulenwaard rassen/
Maar als ik weder home zo moet ik byassen/
Want mynen Buph dunke dooz die verstrangen/
Dat mijn keele pwaarts is gehangen/
Dus spoe ik my derwaards niet om bechloeken/
Die 't Dper van doen heeft moet 'et in d' Wisse zoeken;
Als Tacke nu ter Meulen was getreden
Zo kwam de Balsou daar in geschreden
Ende de Dief-Moeder ontving hem met blyde schepne/
Ende zy bede halen een Kruph met Wjue/
Om dat hy by 'er zoude wagten daar
En Tacke brengen in 't verdriet zeer zwaar
En zy hlet hem welckom met zoete talen
Wel sprak de Balsou zegt my zonder dzalen
Maar Tacke is / zo zal ik hem oppreghenderen/
Ende als den opstnaten hem Justificeeren/
En hem hangen 't zynen outbaten / Aan een Dwars-hout sonder verlaten/
Want

Want goede Werken het is een goed bediet /
 Komen altoos tot goede loon ziet / Ende zo is 't ook met den kwaden /
 Al die haer vijanden of Ouders versmaden /
 Want die gemeenlyk kwade dood sterben /
 Dus zal hy loon na zyn Werk betwerben /
 Mag ik hem krygen ik derf my beroemen /
 Die Stief-Moeder sprak : Ik zie hem komen /
 Gerweerdige Heer / met den Mele geladen /
 Die Balsouw sprak terstond zonder beraden /
 Als Iacke in Dups kwam eene kwade berstrangen /
 't Za gy Boebe geest u gebangen /
 Gy moet met my / daar baat geen tieren /
 Gy / ey riep Iacke noyt meerder dangleren /
 En waarom word ik gebangen / laat my dat weeten /
 Ik meinde mijn Pappete gaan eeten /
 Gelyk mijn Moeder my gink beloben /
 Maar Vriend zal men daar ook haben /
 Daar gy my leyd ? wild my dat zeggen /
 Ja sprak de Balsouw / ik zal u gaan leggen /
 In eenen Put / by gants dood :
 Ende daar zuldy eeten Water ende Wrood /
 Wven Dypk half zat verstaet dat by /
 En eet men daar geen Pappete of Wyp /
 Sprak Iacke : Doet my het ruypt /
 Maar de Balsouw trok Iacke by /
 Na den Steen / ende dede hem aan twee Boeyen /
 En liet hem daar zitten klyten en loeyen /
 Iackens Stief-Moeder hem deerslyk accuzeerde /
 En om zyn dood dikmaal zollicteerde /
 Zo dat hy wierd berwezen zonder genade /
 En upt de Gebangenis gehald hoer en berade /
 Is hy gebragt / op de plaatze daar toe gesteld
 Die men gemeenlyk noemt het Galge-Veld /
 Doen dacht Iacke nu moet ik sterben
 Eenem schandigen dood / tot dezer erben /
 Nogtans den ik onschuldig tot dezer zaken /
 't Za / 't za sprak den Beul / wild u gereed maaken /
 En u Diegt spreken zonder lange te beuden
 En u gewillig ter dood bereyden /
 Want beel Woorden en mogen u niet helpen /
 Maar Bidt Godt dat hy uwen dykt wil stепен /
 Ende u Ziele ontfangen in zyn Eeuwig Rycke /
 Ende u bewaren booz Dypheyls practyke.
 Maar Iacke dacht by tot elken keere /
 Hoe hy geraaken mogt van die Leere / Met Schalken lifse ofte zuttille honder
 Zo sprak hy tot Balsouw baat mijn bermonden /

Als ik zonder genade nu moet sterben
 Zo laat my om Godes wil een Bede bertwerben /
 Zonder u te schaden of hinderen iet /
 De Balsouw sprak behoudens mijn Eere ziet /
 Zoconzenteer ik u zonder begeypen / Zo begeert ik nog eens op mijnder Pypen /
 Een Medeken te Spelen zonder mincken
 De Regter sprak : Gy behoofd nu te dinken /
 Om u Ziele / en laten d'pdelhepd baren
 Lust u nog te Speelen daar gy is dit bezwaren
 Staat / ende in Doods dangieren Maar ik heb 't geloof in geender manieren /
 En ik zal 't weertoepen / dus Speeld bast vooren :
 Hebt gy luste zo laat ons eens hooren /
 Wat Maester dat gy zyt zonder wagten /
 Maar luttel wist hy des Pypens kragten /
 Des Jache terstond Speelde ten dien zyne
 Zo dat den Beul terstond met blyden scheijne /
 Sprak van die Neere / en hzok den Hals
 En den Balsouw genaakte daar ook veel ongevals /
 Want dooz des Pypens zoeten klank /
 De Balsouw's Peerd op en neder sprank /
 Ende wierp hem in 't Sand / noyt vzerder kansen /
 Maar hy terstond op en wakker aan 't Danffen /
 Hy had daar schiet al zijn Ribben gebroken /
 Ende al die daar waaren zyn ontloken
 Met vzeuden / en wester Danffen ende spzangen /
 Ja die Dooden op 't stat waaren ook gedwongen /
 Om te Danffen / al zatense gebonden vast /
 En die daar hingen aan eenen Vast /
 Maesten daar ook blydschap upten /
 En begosten hage te roeren / noyt byremder klupten /
 Zo dat daer was een groot gerugt /
 Van de Doods-beenderen in elk gehugt /
 Die daar hadden gelegen menig Jaar /
 Zo dat de Balsouw riep in 't openbaar /
 Houd op met Spelen ik schelle u kwijte / Of anders ik van moephepd splyte .
 Ende moet hier dieclijk mijn Leven laten .
 Jache bjaagde terstond tot ziner baten /
 Of hy hem dan zonder cesserem / Openbaar met Rede wou affliemeten /
 Ja ik sprak de Regter / en in der waanshepd ziet
 Ik en vzeug u mijn dagen in geenig verdziet /
 Of dooz my en komt gy tot geener schanden /
 Maar zal u helpen en bystaan tegen u Wpanden /
 Als een getrouw Vriend tot elker spatie /
 Ik bedank u sprak Jache Heer van gratie /
 Ende van de genade die gy my hebt gedaen /
 Ende ik is moede ende mat gegaen /

Naar Hups / en Tacke was byomen / Om dat hy die reyse weg ontkomen /
 Ende hy nam doen naar Hups den ganck /
 Langs eenen anderen Weg / en eer het lank /
 Dooche hy eene tegen haar zelden kouten /
 Wel dage Tacke ik zal my verstanten /
 Zo zag hy zijn Moeder dooz een Gat /
 Om in d' Eerd' te graben willen haar Schat.
 Maar Tacke dagte hem sijn te houwen /
 Om te zien wat zy zoude byouten /
 Zo is hy heymelijck agter een Hage gedoken /
 Ende de Stief-Moeder heeft tegen haar zelden gesproken /
 Hier heb ik nu gemaakt een Gat /
 Daer leg ik dezen heymelijcken Schat /
 Op dat hem Tackens Vader niet en vinde /
 Want Tacke is nu gekomen ten inde /
 Ende hangt nu aan de Galge al hout en sijn /
 Maar Tacke dagt / daar liegde om dooz u Lijf /
 Ende hield hem daar zeer secreteijck hoer gerecht /
 Ende den Moeder heeft doen den Dyp gebekt /
 Ende is terstond van daar gegaan /
 Tacke is doen heymelijck op gestaan /
 En heeft die plaats getekend dooz zulck betwinden /
 Om dat hy ze te had zoude mogen vinden /
 Of van noode waar tot eenige trepen /
 Ende hy is boort gewandelt met een verbleyden /
 In die Stad en boort na Hups
 Ende de Stief-Moeder hem ziende sloeg een Krups /
 Dooz haar / en sprak met Woorde beboezest /
 Wel zyd Tacke of zyd zijnen Geest?
 Die hier komt om my te kwellen /
 Dien ik ben Tacke / sprak hy : wat zjemder boozseilen /
 Het schepnd dat gy djoamt nu ten trepen /
 Ik en ben geenen Geest schautwt fantaspen :
 Hi meyndt gy dat ik ben Gehangen /
 Mijn Dyp help my upt verstrangen /
 Ende ons Heere dies ik hem bedanke /
 Ende zo en hoorde ik nooyt zjemder ranke /
 Sprak de Stief-Moeder met gebeyngder zinne /
 E de had des leeds gensig als een fenijnige Spinne /
 Dog zy dagt haar nog wel te wzecken.
 Maar zy begoft hem gebeyngdelijck aan te spreken /
 Op dat hy het niet en soude weten /
 Ende zeyde wel Tacke en wildt niet wat Erten /
 Want ik denk wel dat gy hebt honger groot /
 Ik at e' hang wel een Hups-bakken Bjaod /
 Sprak Tacke / ofte let dat de Honger magt selpen :

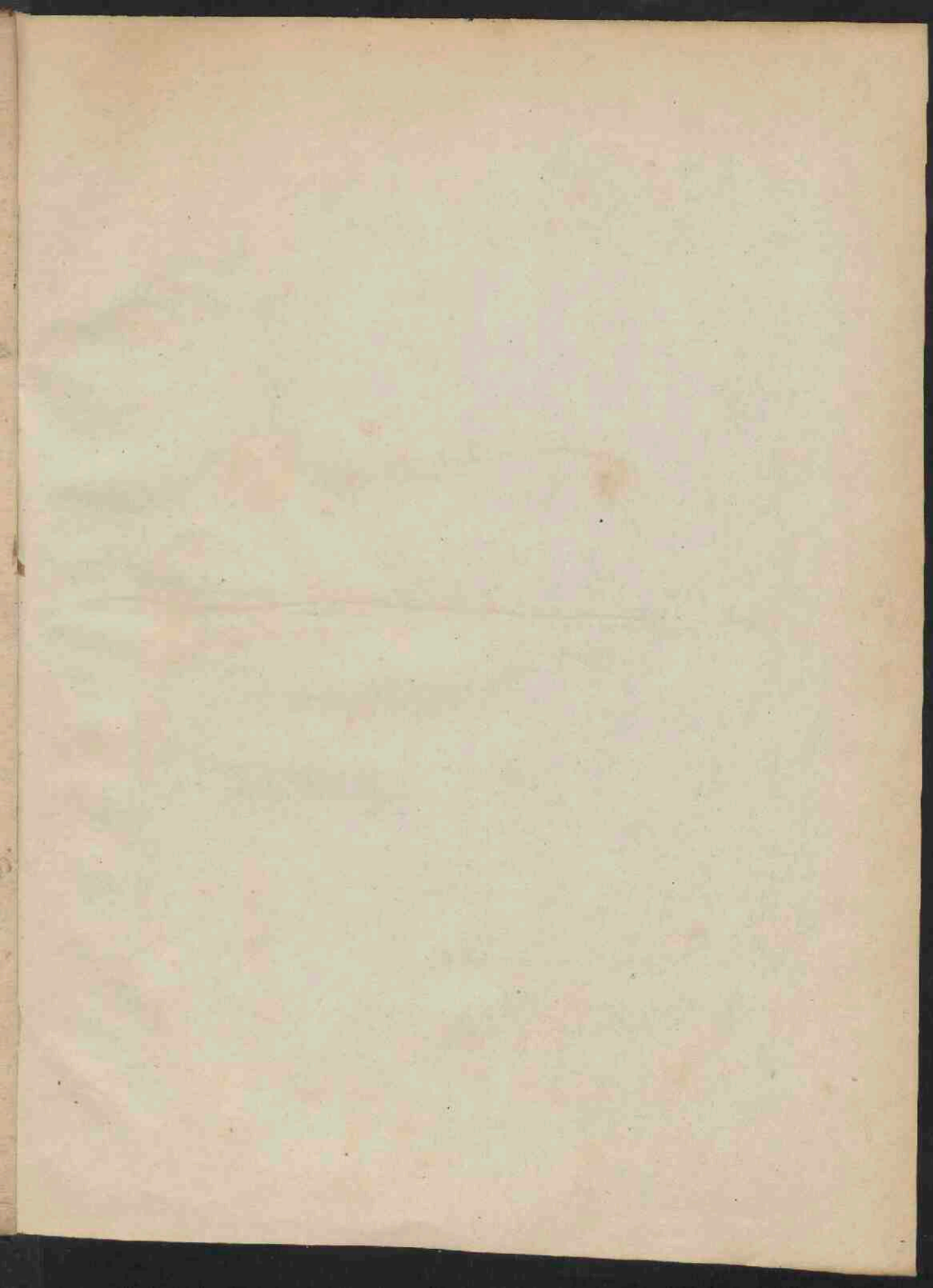
Wel spzakh zp ik zal u wel helpen:
En gaf hem een groote Ceple met Pappen
Houdt daar spzakh zp wild daer in lappen/
En sield u dan weder als de hoene/
Maet u hadde bukten in 't Goene.
Iacke was weder te bieden en wel gepapt
Om dat zijn Buph met der Pappen was verzapt/
Ende hy gink weder zonder eenig bezwaren/
Bupten in 't Veld zijn Schapen betwaren/
Maar hy vergat zijn Pijp / en heeft ze e' Pijp gelaten/
't Welk grootelghs was e' zijnder onbaten/
Want zijn Sclif-Moeder heeft ze gebonden /
En zp dagt tersiond dat mijn vermonden /
Du wordt ik gewzoken na mijn begeren /
Ende zp nam zijn Pijpe zonder deeren /
Ende heeft ze verhzand zonder begen /
Hy en doet nu niemand Danssen of eijen /
Spzakh zp met blyden scheyne /
Dopt meerder bzeugd tot geender termeyne /
En mogt ik wenschen in 's Werelds-pleyn /
Want nu mag ik hem straffen gemeyn /
Stooten en smijten na mijnen wille /
Want die Pijpe bzagt my in 't geschille /
Ende in 't verdziet / hy Dagt en hy Dagen /
Iacke e' Pijp-komende begoft te bzagen /
Daer zijn Pijpen / die hy hadde verzeeten /
Die Sclif-Moeder spzakh / op moet weeten /
Dat ze in 't Duur is gevallen /
Ende verhzand tot Holen geheel met alken.
Iacke dit hoorende en wist wat te maaken /
Ende begoft te schypen met volle kaaken /
Ende trok zijn Pijp met klagen en kerren /
Ende wjong zijn Panden / het mogt ontferren /
Een Steenen-hart tot elker spatie / Ja zo dat hy ble in despratie /
Ende gink bukten als doen ten spen
Als een die vol was van fantaspen /
Ende spzakh met Woorden onzotte /
O sennige Dronwe vol van gebzotte
Arger als Fenynig-bloed van Dzakken
Alle bzeugd moet ik door u bezakken /
Drogtang en heb ik zulks nopt verblend /
Maar was u gehoozzaam als een goed kind /
In alle zaken naar u believen / Daar in dat ik u mogt getlieben /
Maar ik word geloond met alle verdziet /
Zp en zoekt ter Wereld anders niet /
Dan my te bzengen in doods dangiren / Daar is zp op upt in alle markeren /

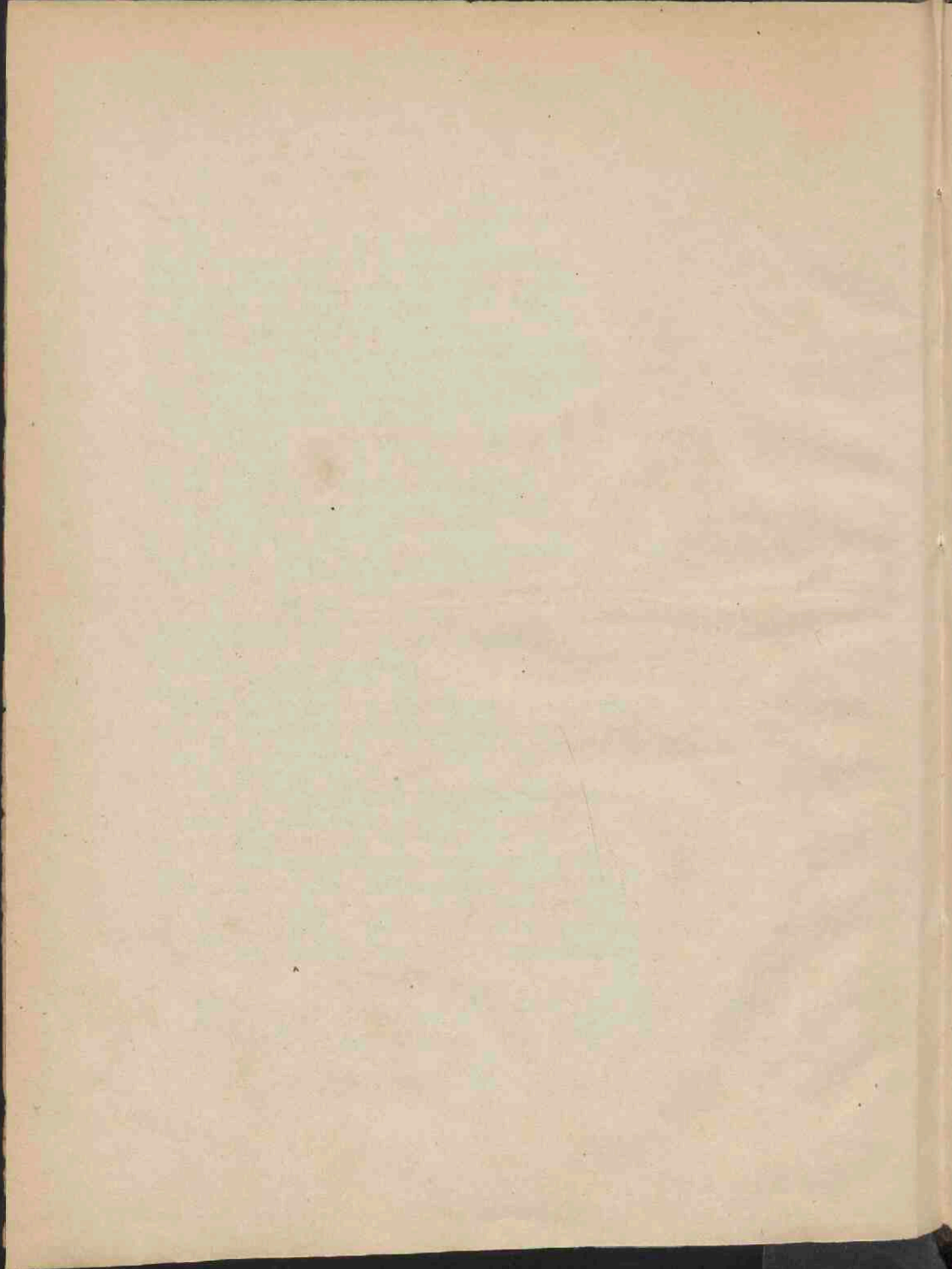
Zo dat ik my nu wil begeben
 Ter dood / ende my zelven nemen 't leven /
 Gade my zo te bellossen upt dit lijden /
 Want gedaen is alle mijn verblijden /
 Nu ik mijn lustig Pijphen ben kwijte
 't Welck ik beminne boven 's Werelds soljite /
 Ik moet zugten als licker om dinke /
 Zo dat ik schier in onmagt zinke /
 Gade blybe alleen in zwaart toziment /
 Want niemant ter Wereld is meer geschend
 Dan ik ben / tot dezer uuren
 Noyt meerder verdziet / noyt meerder doluuren /
 Dan ik lejde dooz 't verlies groot /
 Van mijnen besten Schat minsoot /
 Zo dat ik mijn zelven met een verstrangen /
 Hier aan dezen Boom ga verhangen /
 En maken eenen Strick van dees banden /
 Zo en zal niemant in eenige Landen /
 Naar mijn dood meer derben haken.
 Hela / wat zoude ik doen / wat zoude ik maaken
 My zelven te dooden / het waer tegen Godt /
 Dus wil ik niet slagten den zot /
 Maar met rijpe advijze weet ik raad /
 Het welck meer wezen zal tot mijnder baat /
 Dan of ik my 't Leven hadde benomen /
 Gade het zal ook wezen tot meerder onvzomen /
 Van mijn Stief-Moeder vol alder hoosherd /
 Want ik wozde denkende / hoe dat hier leyd /
 Haeren Schat verbozgen / ende in d' Warde begraben
 Dies wil ik niet rasschen zinnen djaben /
 Ontweldigen rade halen hier uptte /
 Gade nemen dien in stede van een Fluppte /
 Ende daar mede upt den Lande bleden /
 Dien raad is goed het moet geschleden /
 Dus begoft Iache met zijne Spriet
 Den Put te ontgraven zonder verdziet /
 Tot dat hy kwam ter zelver stad /
 Daar hy vand zijnen Moeders Schat /
 Daar dooz hy vergat alle fantaspe / Ende nam hem op met herten blyse
 Gade zep noyt en had ik beter bond / Dan dat ik krijge den Hond /
 Die mijn Stief-Moeder hier heeft gebozgen /
 Daar dooz ik wel mag leven zonder zozgen /
 Ende byzlijst wezen in alle gehugten /
 Ende ik zal gaan kooppen tot mijnder genugten /
 Schoone kleeren / en Peerden / en niet slagten de segten /
 Gade daar toe huuren Maagden en kinsgten /

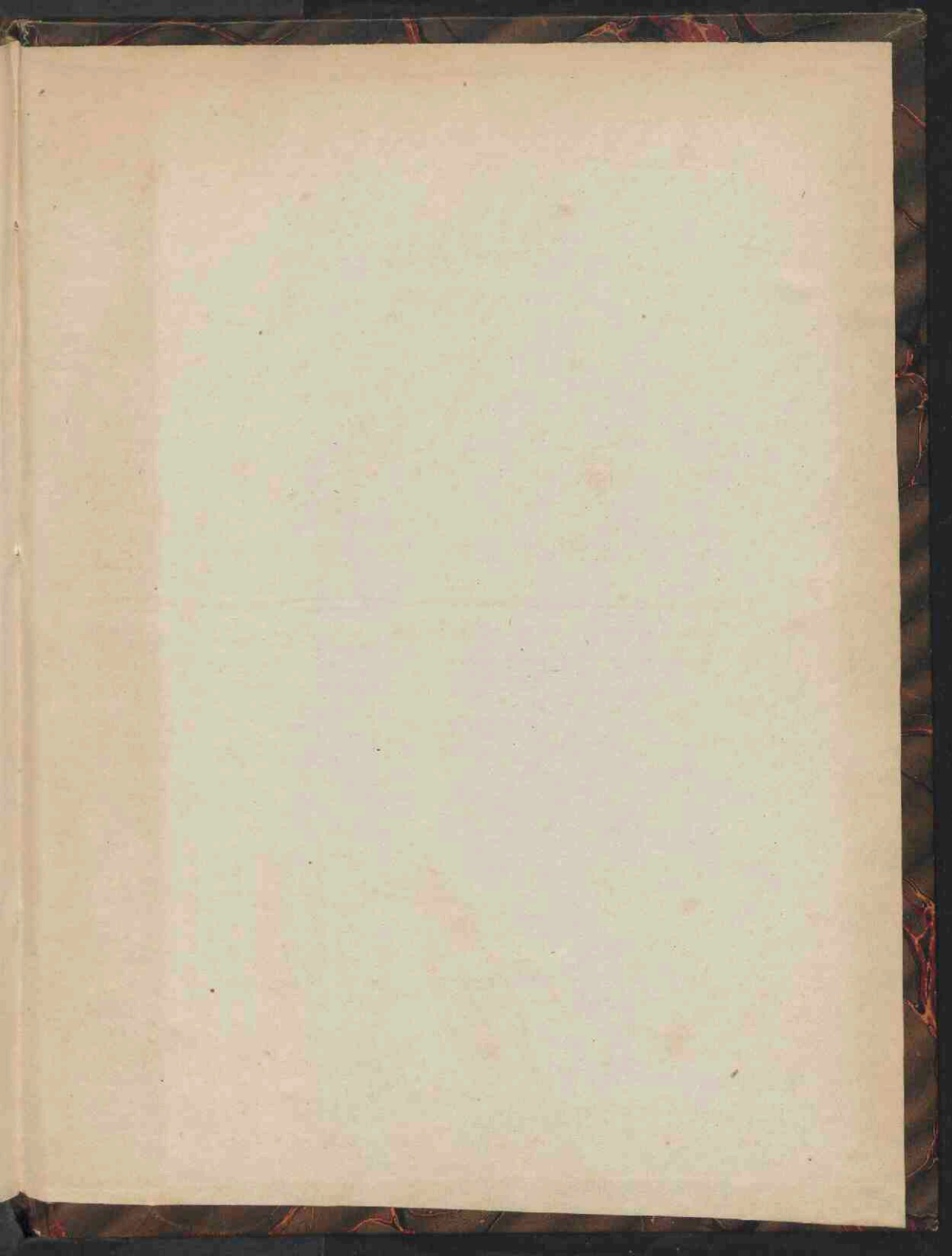
Ende zo wien hier willen bertrekken /
 Ende cenen Lands-Heer dienen zonder gekken /
 En domineren als een Heer Abond en Doene /
 Met streken ende breenen byz als die koene /
 Ende laten die Schapen mijn Moeder wagten /
 Want zp is valsch en gedagten /
 Du wel lang genoeg hier gestaan /
 Of mijn Stief-Moeder hier kwam gegaan /
 Zo waer mijn nakende een bitter geklag /
 Dus wil ik bertrekken zonder verdzag /
 Om te schouwen alle listige lagen /
 Wat ramp / wie zal mijn helpen dragen /
 Want het is om dragen bukten mynder magt /
 Best leg ik die helft hier in deze Gragt /
 Tot dat ik weder kom van de Maer /
 Dus is Iacke gegaan vol vzeugden in 't haer /
 Om zyn zaaken te beschikken groot en smal /
 Hy is wys die hem wagt booz ongebal /
 Hier en tusschen is Iackens Vader 't Wuyt gekomen /
 En de hy en heeft Iacke nieters vernomen /
 Dies hy terstond heeft gebraght /
 Na zynen Soone / ende byz onversaagt /
 Heeft hy zyn Wif gedrept en met Eede gesworen /
 Is 't dat mijn Soone nu is herloren /
 Zo zal ik spyan hy / op booze Wif / Van stonden aan benemen uw Lijf /
 Want op hem hebt versaagt met schalke treken /
 Met slaan of stooten / of kwaligh spreken /
 Dus wil ik dat op hem zult gaan zoeken /
 Heersteligh in alle hoeken /
 Tot dat op hebt gebonden hoorz mijn gewagen /
 Of u zal genaken verdriet ende slagen /
 Dus maakt u weg zonder vertoeven /
 Die Stief-Moeder dagt noyt meerder bedorven /
 Bind ik hem niet / hy zal my ontlijven / Maar om de zaak zo te laten blijven /
 Zepze ik heb gezogt in allen inden /
 Maar ik kan hem nergens binden /
 Dus dagtse ik wil gaan zonder dzalen /
 Van stonden aan mijn Schat halen /
 Die ik daar bukten heb verhoogen /
 En daar mede gaan leben zonder zorgen /
 Wers alleene heymeligh en stille / En zo gebuyken mynen wille /
 En zp heeft haren gank genomen / Tot dat zp ter plaatze is gekomen /
 Daar zp haeren Schat hadde gelept /
 En daer komende zag zp met klaae beschept /
 Dat den Schat weg was geheel met allen /
 En terstond is zp daar heenen gevallen /

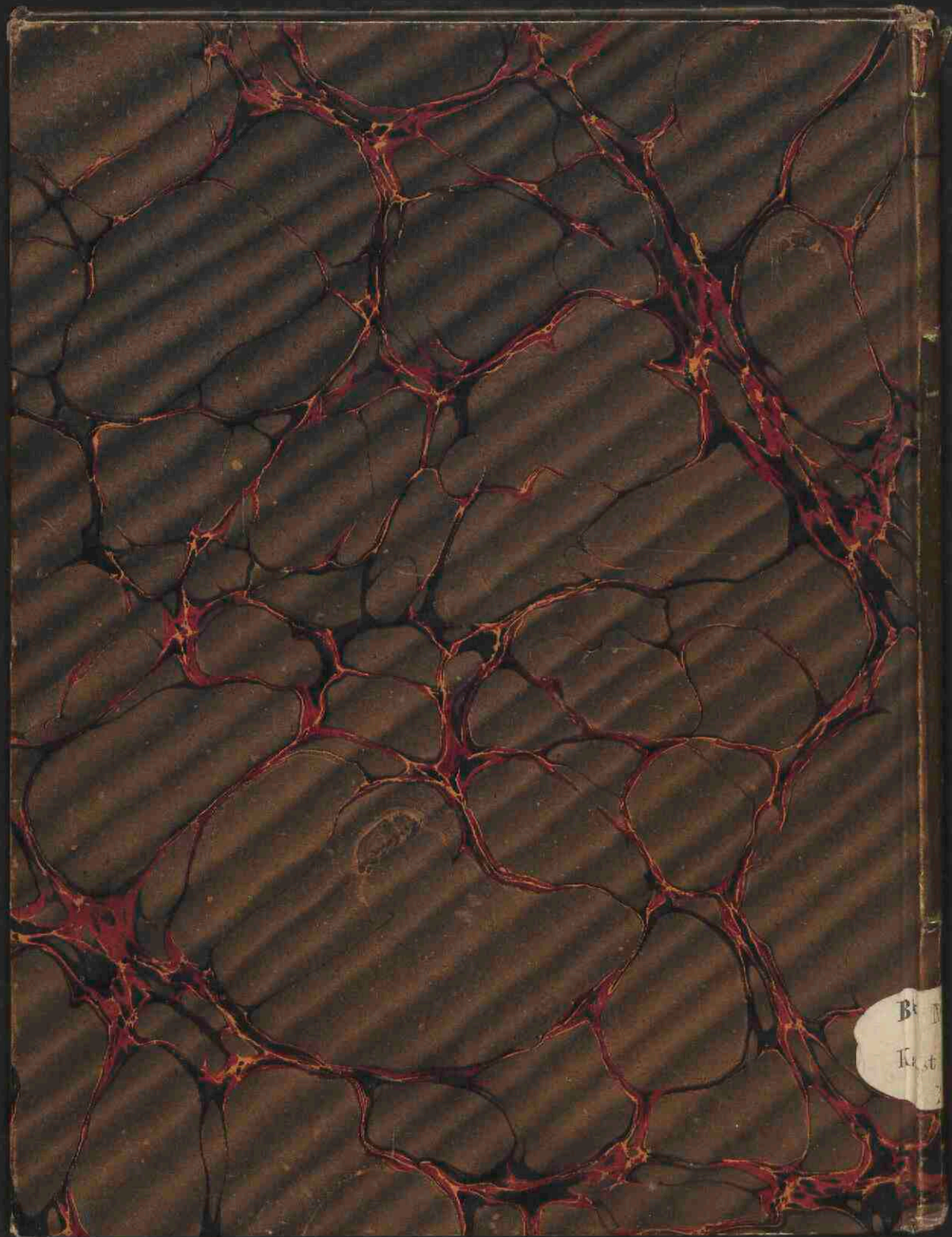
In onmacht / en als zy was bekomen /
 Zy heeft erstond hoor haar genomen
 Haar zelven te dooden zonder verschik /
 Mits heeftze daar gebonden den Strik /
 Die Tacke daar eerstmaal hadde gehangen
 Om hem zelven te brengen in 't verstrangen /
 Ende daar mede heeft zy haar zelven benomen
 Het leven / ende zo is zy gekomen
 Tot een kwade dood ik moets u verklaren /
 Want niet dan kwaad zag men haar baren.
 Mits Tacke zijn zaken nu hadde in 't beste /
 Zo is hy gekomen om d' andere restie /
 Die hy daar gelaten had / overmits den last /
 En onbezien daer komende / zo zag hy aan eenen bast /
 Zijn Siles-Moeder hangen tot die spatie /
 Die is geschied upt desperatie /
 Dagt Tacke / en hy verschikte hem zeere
 Zo dat hy dagt hoor's te dienen den Heere /
 Der Heeren boven alle Heeren kragtig /
 Om der misdad die hy wierd gedagtig /
 Die hy bedreuen hadde menig-fout /
 Dat zy hier hangt is mijn schuld benouwt /
 Als is 't dat de Heere heeft gewojken /
 Mijn leed / zo wil ik gaan leven gedoken /
 In een Wibernisse alleen /
 Ende daar den Heere met Hertten reen /
 Bibben om gratie en genade /
 Ende om Vergiffenis / eer 't wojd te spade.
 Aldus heeft Tacke de Wereld gaan verhojden /
 Ende is een Heplig Klupzenaar gewojden /
 Ende heeft daar gelepd hoor Godts ingeben /
 Menig Jaar een Heplig leven /
 Ende alle zijn Schat heeft hy zonder minken /
 Binnen zijn leven willen schinken /
 Den Behoestigen ende den Armen /
 Op dat hem Christus soude willen ontfarmen /
 Ende hem ontfarmen in zijn uptgerekte Armen /
 Die ons wil bewaaren hoor 't Helsehe tempreest /
 Zo blijf den Vader / den Zoon / en den Hepligen Geest /
 Christen Broeders beholen : Wilt ende meest.

Hier eyndigt de Historie
van den Jongen Tacke.

B. D.
K. st.